

BOEKBESPREKINGEN

L'orthodontie Française, volume 36 – 1965. Édition de la Société Française d'Orthopédie Dento-Faciale. Uitg. Julien Prélat, Paris. 658 pag.

De uitgave van de *Société Française d'Orthopédie Dento-Faciale*, die de complete verslagen bevat van de in 1965 gehouden voordrachten en discussies, is een goed verzorgd werk.

Het rapport, een jaarlijks vóór de voorjaarsvergadering uitgebrachte studie, is ditmaal gewijd aan de belangrijkste antropometrische punten, die in de orthodontie worden gebruikt. De auteurs, M. R. Raquet en Mlle M. Martin-Lacombe, hebben op overzichtelijke wijze de overvloed van al dan niet anatomische meetpunten beschreven. Naast de bekende lokalisaties zijn vele in ons land niet of nauwelijks bekende punten opgenomen, die door Zuideuropese antropologen en orthodontisten werden geïntroduceerd.

Het lijkt, mede op grond van deze studie, goed er op te wijzen hoe de blijkbaar ontombare neiging van velen om de overvloed van oriëntatiepunten en -lijnen met eigen scheppingen aan te vullen, de internationale verwarring op dit terrein steeds groter maakt. Daarbij komt dat de lokalisatie van de punten met eenzelfde naam bij verschillende auteurs dikwijls sterk divergeert. Als voorbeeld kunnen worden genoemd de punten R van Beltram, van Broadbent en van Ricketts. Het zou de leesbaarheid van vele artikelen ten goede komen wanneer bijvoorbeeld de *European Orthodontic Society* in samenwerking met de *American Association of Orthodontics* tot een unificatie van oriëntatiepunten en -lijnen zou kunnen komen. Dat de mogelijkheid tot een nauwkeurige plaatsbepaling daarbij mede richtsnoer zou moeten zijn blijkt uit een voordracht van R. P. Cousin. Deze heeft door een aantal medewerkers elk drie maal dezelfde röntgenschedelfoto's laten bewerken. Cousin komt onder meer tot de conclusie, dat een aantal door hem genoemde mediane punten, met uitzondering van punt A, de minste variatie tonen en dat de lijn S.N. de voorkeur verdient boven de Frankforter horizontale.

Een studie over de toename van de verticale overbeet als gevolg van extractie van de melkhoektanden in de onderkaak werd besproken door G. Maj en O. Zannini.

S. Bassani brengt verslag uit van een cefalometrisch onderzoek, verricht bij patiënten met een Angle klasse II, afd. 1-afwijking. Het onderzochte materiaal werd gesplitst in drie groepen. De eerste groep werd behandeld met behulp van zgn. functionele middelen, de tweede met extra-orale elastiektractie, beide methoden zonder begeleidende extracties en de derde categorie door middel van extractietherapie. Het blijkt, dat in het bijzonder de

functionele therapie leidt tot een aanzienlijke reductie van het verschil tussen S.N.A. en S.N.B., veroorzaakt door een ventraalwaartse verplaatsing van punt B. De – relatief geringere – verkleining van de hoek bij toepassing van de extra-orale tractie is vooral het gevolg van een dorsaalwaartse migratie van punt A.

In verband met de hier beschikbare ruimte kunnen van de overige bijdragen slechts enkele nog worden genoemd: J. Drahan over de basale teleröntgenfotografie, P. Hauenstein met een tomografische studie over de transversale expansie, het echtpaar Muller met een als steeds uitstekend geargumenteed betoog, ditmaal over de extra-orale verankering, Mme J. Kolf met een lichtelijk eenzijdige lofspraak over de door haar gemodificeerde „Gaumen-nahterweiterung”, een histologische studie van O. Hoffer, E. Gianni e.a. over geëxtrudeerde elementen.

Vele van de 38 inleidingen zijn goede bijdragen tot de maxillaire orthopedische kennis van de Zuideuropese, vooral de Franse, beroepsgenoten. Wel in het bijzonder door de wijze, waarop de onderwerpen worden benaderd, verdient de uitgave 1965 van de *Société Française d'Orthopédie Dento-Faciale*, evenals haar voorlopers, in Nederland niet ongelezen te blijven.

J. Weil

Röntgenstralen in de tandheekkunde. Uitgegeven door: Kodak N.V., Anna Paulownastraat 76, Den Haag, 62 pag., geïllustreerd.

Kort geleden is van de bekende, door Kodak verzorgde brochure „X-rays in Dentistry” een Nederlandse vertaling verschenen. Hiermee is een belangrijke stap gedaan om dit werkje voor meer personen tot een zéér bruikbare handleiding te maken. Dit zal de tandheekkundige radiografie zeer zeker ten goede komen.

Achtereenvolgens worden de volgende onderwerpen behandeld: grondslagen van de tandheekkundige radiografie, veiligheid, techniek en invalshoek van de röntgenstralen, extra-orale radiografie en de behandeling en ontwikkeling van de film.

Het spreekt vanzelf dat gezien de omvang en het doel van deze brochure de onderwerpen niet diepgaand worden behandeld, en dat daar waar het de techniek betreft alleen richtlijnen worden gegeven.

De vertalers, Mevrouw L. Frölich-v. d. Gaag (arts) en J. van Aken (lector aan de Rijksuniversiteit te Utrecht), hebben zich strikt aan de oorspronkelijke tekst gehouden en bovendien de inch-maten voor de lezer omgerekend in centimeters. Wel is het jammer dat in deze Nederlandse vertaling het zakenregister is weggelaten en dat in enige tabellen fouten zijn geslopen.

Deze goed verzorgde en van veel illustraties voorziene brochure zal van

veel nut kunnen zijn om practici, studenten en röntgenlaboranten te helpen optimale röntgenfoto's te vervaardigen. Een ieder die hierin belang stelt, wordt deze handleiding dan ook zeer aanbevolen. Zij is voor gevestigde tandartsen op aanvraag bij Kodak te verkrijgen.

C. P. van Ooij

H. C. Killey, L. W. Kay: *Benign cystic lesions of jaws. Their diagnosis and treatment.* 131 pag. E. and S. Livingstone Ltd. London 1966. Prijs f 12,20.

Dit beknopte leerboekje over de kysteuze aandoeningen in het gebied van de mondholte wordt door de schrijvers in hun voorwoord meer als introductie tot en leidraad bij het onderwerp aangeduid dan als uitgebreid leerboek.

De Engelse tekst is gemakkelijk leesbaar; het geheel is helder en duidelijk geschreven. Heel prettig is dat een overzicht wordt gegeven van de in de verschillende landen gebruikelijke benamingen en de indeling van deze aandoeningen. Hierop volgt een korte beschrijving betreffende de diagnostiek en de methode van behandeling.

De auteurs vermelden uitvoerig de door hen gebruikte indeling in odontogene, fissurale en beenkysten; op elk van deze drie gaan zij dieper in. Tenslotte geven zij een overzicht van het aantal gevallen dat in de loop van zes jaar in het Eastman Dental Hospital te Londen werd behandeld.

Gezien de lage prijs en de prettige leesbaarheid is het boekje zeker voor de student aan te bevelen, maar ook voor de algemeen-practicus kan het van nut zijn.

P. Bok

Dental lexicon. A lexicon of English dental terms with their equivalents in Español, Deutsch, Français, Italiano. Bijgebracht door de Fédération Dentaire Internationale. 424 pag. A. Sijthoff, Den Haag 1966. Prijs £ 3,10.0 of \$ 10.00.

Op de Jaarvergadering van de F.D.I. te Dublin in juni 1960 richtte de Algemene Vergadering het verzoek tot de *Commission on Dental Research*, aan het samenstellen van een lexicon van tandheelkundige termen in het Engels, Frans, Duits, Spaans en zo mogelijk in het Italiaans prioriteit te verlenen.

Een jaar later voltooiden de voorzitter en de secretaris van deze commissie, resp. Prof. P. O. Pedersen (Denemarken) en Dr. C. Lundquist (Zweden), een voorlopige lijst van bijna 10.000 woorden. In 1961 werden zij benoemd in de *Commission on Dental Education*, welke de genoemde taak overnam.

Tenslotte was men zo ver dat alle vertalingen gereed waren, maar het bleek al spoedig dat de vertalers dikwijls de Engelse termen verschillend

hadden geïnterpreteerd. Dit maakte een uitgebreide „cross-checking” noodzakelijk.

Uiteindelijk werden ongeveer 3000 woorden geschraapt, mede op grond van het feit dat zij konden worden nageslagen in algemene dictionaries. Aan de voorbereidende selectie der op te nemen woorden werkten o.a. Prof. M. Hut en collega F. Lankhof mede.

Vervolgens werden door het secretariaat van de F.D.I. de alfabetische indices samengesteld in de vier vreemde talen. Thans is het werk, dat een gigantische arbeid moet hebben gekost en dat met financiële steun van de „United States Public Health Service” tot stand kwam, gereed gekomen. Het ligt in de bedoeling van de samenstellers in een eventuele tweede uitgave nieuwe termen uit de tandheelkundige literatuur op te nemen.

Zoals gezegd bevat het lexicon tevens een alfabetische index van de opgenomen woorden in het Spaans, Duits, Frans en Italiaans, waarin het toegevoegde nummer verwijst naar de lijst van equivalenten.

In 1961 nam de Algemene Vergadering van de F.D.I. grondregels aan met betrekking tot de internationale standaardisering van cariës-statistieken. Dit leidde tot de invoering van een standaard-terminologie in het Engels, Frans en Duits. Waar deze terminologie in het lexicon wordt gebezigd, staat dit aangegeven met een voetnoot (*). Als voorbeeld daarvan moge de uitdrukking DMF dienen, waarbij de lezer tevens een indruk krijgt van de wijze waarop het lexicon is samengesteld:

- DMF*** = decayed, missing,
**filled (permanent
teeth) 1515**
CPO = caridos, perdidos
y obturados (dientes
permanentes)
DMF* = kariöse, fehlende,
gefüllte (bleibende
Zähne)
CAO* = cariées, absentes
ou obturées (dents
permanentes)
DMF = carati, mancanti,
otturati (denti
permanenti)

De waarde van deze unieke uitgave behoeft nauwelijks te worden onderstreept voor hen die bij het publiceren en lezen van vakliteratuur de behoefte aan een „vertaling” voelen.

B. Z. Deenik

Gezondheidsorganisatie T.N.O., onder redactie van Max Dendermonde. *Samen leven met het leven*. 124 pag. Productie: Meijer Pers N.V. 1966. Wormerveer.

*Nature hath fram'd strange fellows in her time:
Some that will overmore peep through their eyes and
laugh like parrots at a bagpiper;
And other of such vinegar aspect
That they'll not show their teeth in way of smile,
Though Nestor swears the jest be laughable.*)*

William Shakespeare

De Gezondheidsorganisatie T.N.O. heeft het van belang geacht een samenvattende publikatie te laten verschijnen over haar werkzaamheden. Het is nl. van grote betekenis dat het volksgezondheidsbeleid van de Overheid steunt op de resultaten van wetenschappelijk onderzoek. Na de openbare beraadslagingen over de Volksgezondheidsnota 1966 in de Tweede Kamer der Staten-Generaal is de belangstelling voor het werk van de Gezondheidsorganisatie T.N.O. gegroeid en het is dan ook een goede gedachte geweest om deze uitgave het licht te doen zien.

Op een aantrekkelijke wijze is aan de werkzaamheden van de, in 1949 in het leven geroepen, Gezondheidsorganisatie vorm gegeven: de foto's van Cas Oorthuys zijn tussen de tekst, onder redactie van Max Dendermonde, opgenomen op een zodanige wijze dat men al bladerend in het geschrevene belang gaat stellen.

Zo wordt achtereenvolgens aandacht besteed aan het werk van de vijf instituten die onder de Gezondheidsorganisatie ressorteren: het medisch-fysisch instituut, het centraal proefdierenbedrijf, het Nederlands instituut voor praeventieve geneeskunde, het instituut voor gezondheidstechniek, het radiobiologisch instituut, alsmede aan dat van de afdelingen en werkgroepen: de radiologische werkgroep, de afdeling klinisch geneesmiddelenonderzoek, de werkgroep tuberculine-onderzoek, de atherosclerose-werkgroep, de cariës-werkgroep, de commissie voor arbeidsgeneeskundig onderzoek en het laboratorium voor ergonomische psychologie.

Met deze publikatie is de „Nederlandse Organisatie voor Toegepast-Natuurwetenschappelijk Onderzoek ten behoeve van de Volksgezondheid” er zeker in geslaagd om de geïnteresseerde lezer doeltreffend in- en voor te lichten over de veelzijdigheid en de doelmatigheid van haar activiteiten.

B. Z. Deenik

*) Motto dat in de publikatie werd meegegeven aan de daarin besproken werkzaamheden van de Cariës-werkgroep T.N.O.

J. C. Adriaansen: *Vijftig jaar tandtechniek*. 79 pag., 30 afb. G. J. & D. Tholen N.V., Utrecht 1966. Prijs: geb. f 9,90.

In de serie Tandheelkundige Monografieën is thans als deeltje IV het jubileumgeschenk van het Amsterdams Tandtechnisch Laboratorium N.V. verschenen (cf. N.T.v.T. 73:907).

Adriaansen heeft op knappe wijze de belangrijkste ontwikkelingen in de tandtechniek sedert het begin van deze eeuw op de voet gevolgd. Hij geeft zo veel mogelijk aan wie tot nieuwe technieken de stoot hebben gegeven en daardoor is zijn boekje tevens een beknopt overzicht geworden van de historische gebeurtenissen op het gebied van de tandheelkunde.

Het is bovendien een goede gedachte van Adriaansen geweest heel in het kort en in meer algemene zin aandacht te schenken aan de periode van de 2e Wereldoorlog: beide bladzijden zouden de historicus waardig zijn!

B. Z. Deenik